

Ympäristöministeriö
PL 35, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.ym@gov.fi

LAUSUNTO

2.11.2021

Dnro 426/2021

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto

Viite: lausuntopyyntö 18.10.2021 VN/25848/2021

SUOMEN OSALLISTUMINEN KAIVOSTOIMINTAA KOSKEVAN HANKKEEN YVA-MENETTELYYN VISCARIA, KIIRUNA, RUOTSI

Ympäristöministeriö on vastaanottanut Ruotsin ympäristöviranomaiselta Espoon sopimuksen (E/ECE/1250, SopS 67/1997) mukaisen ilmoituksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn alkamisesta liittyen kaivostoiminnan uudelleen avaamisesta Viscarian kaivoksella, Ruotsin Kiirunassa. Ruotsi kysyy Suomen halukkuutta osallistua hankkeen YVA-menettelyyn.

Hanke sijaitsee Kiirunan kunnassa ja hankkeesta vastaavana toimii Copperstone Viscaria AB. Kaivoksen suunniteltuun toimintaan kuuluu mm. malmin louhinta sekä avolouhoksessa että maanalaisesti, malmin rikastus (sisältäen aiemman toiminnan aikaisen hylkykiven ja rikastushiekan rikastamisen) sekä hylkykiven ja rikastushiekan varastoiminen. Toiminnan jätevesien ja muiden alueelta muodostuvien vesien purun yhtenä vaihtoehtona on Pahtajoki-RautasjokiTornionjoki. Etäisyys toiminta-alueelta Tornionjoelle on noin 20 km ja Tornionjoen ja Muonionjoen yhtymäkohtaan noin 210 km.

Kaivoshanke sijoittuu Ruotsissa pääasiassa Laevan saamebyn poronhoitoalueella, mutta kattaa myös Gabnan saamebyn poronhoitoalueen. Suomessa hankkeen mahdollisella vaikutusalueella Torniojoen varressa ovat Kolarin, Orajärven ja Lohijärven paliskunnat.

Hankkeen vaikutukset poronhoidolle ja niiden arviointi

Ympäristölle aiheutuvat muutokset vaikuttavat aina poronhoidon harjoittamisen edellytyksiin. YVA-menettely nousee keskeiseen osaan, kun hankkeen vaikutuksia poronhoitoon selvitetään. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää alueiden nykytila ja merkitys vaikutusalueen paliskuntien toiminnalle. Myös hankkeen vaikutukset paliskuntien porolaitumiin, porojen laidunten käyttöön ja poronhoidon toimintaan ja rakenteisiin tulee selvittää. Selvitykset edellyttävät neuvotteluita ja vuoropuhelua paliskuntien kanssa. Niissä tulee selvittää myös hankkeen haitallisten vaikutusten estämiseen ja lieventämiseen liittyviä toimenpiteitä. Arvioinnissa tulisi arvioida yhteisvaikutukset muiden vastaavien hankkeiden kanssa. Kaivosten vaikutuksista ympäristöön ja poronhoitoon on käytännön kokemuksia Suomen paliskunnissa ja

jonkin verran myös tutkimus- ja seurantatietoa löytyy mm. pölyn aiheuttamista vaikutuksista. Poronhoidon huomioon ottamisesta maankäytön suunnittelussa on julkaistu opas, joka on saatavilla myös englanniksi osoitteesta: <http://paliskunnat.fi/poroyva/>

YVA-asiakirjoissa kerrotaan jonkin verran alueen Laeva samebyn poronhoidolle aiheutuvista vaikutuksista. Vaikutuksia Suomen puolen poronhoidolle ei ole arvioitu olevan. Hankealueen sameby sijoittuu noin 35 km päähän Suomen rajasta. Välissä on suunnasta riippuen 1-2 samebytä. Hankealueen paliskunnan porojen siirtyminen Suomeen ei ole kovin todennäköistä. Valtakuntien välisellä rajalla ei kuitenkaan ole aitaa, joten mahdollista se on.

Paliskuntain yhdistys katsoo, että Suomen tulee osallistua Viscarian kuparikaivoksen YVA-menettelyyn. Hankkeesta voi aiheutua merkittäviä vaikutuksia esimerkiksi Torniojoen vedenlaatuun tai sen Natura 2000-suojeluun tai muita ympäristöä pilaavia vaikutuksia. Näistä voi olla epäsuoria vaikutuksia myös Suomeen ja suomalaiselle poronhoidolle yleisen ympäristön tilan heikentymisen kautta.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao